

**CÁC CHUYÊN ĐỀ BỒI
DƯỠNG HSG NGỮ VĂN 7
(TÀI LIỆU DÀNH CHO
GIÁO VIÊN)**

CHUYÊN ĐỀ 1: VIẾT ĐOẠN VĂN GHI LẠI CẢM XÚC VỀ MỘT BÀI THƠ BỐN CHỮ, NĂM CHỮ

(Dùng chung 3 bộ sách)

Thời lượng: 3 tiết

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức:

- Viết được đoạn văn có cấu tạo 3 phần: mở đoạn, thân đoạn, kết đoạn, số lượng câu đúng quy định.
- Nêu được ấn tượng, cảm xúc về một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ.

2. Năng lực

a. Năng lực chung

- Năng lực giải quyết vấn đề, năng lực tự quản bản thân, năng lực giao tiếp, năng lực hợp tác...

b. Năng lực riêng biệt

- Năng lực thu thập thông tin liên quan đến bài học.
- Năng lực hợp tác khi trao đổi, thảo luận, hoàn thành đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ.
- Năng lực tiếp thu tri thức, kỹ năng viết đoạn văn.

3. Phẩm chất:

- Nghiêm túc trong học tập.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- KHBD, SGK.

- Vở ghi.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Chuẩn bị của giáo viên:

- KHBD;
- Phiếu bài tập, trả lời câu hỏi;
- Bảng phân công nhiệm vụ cho học sinh hoạt động trên lớp;
- Bảng giao nhiệm vụ học tập cho học sinh ở nhà;

2. Chuẩn bị của học sinh: SGK, SBT Ngữ văn 7, soạn bài theo hệ thống câu hỏi hướng dẫn học bài, vở ghi.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. HOẠT ĐỘNG MỞ ĐẦU

a. Mục tiêu: Tạo hứng thú cho HS, thu hút HS sẵn sàng HS thực hiện nhiệm vụ học tập học tập của mình từ đó khắc sâu kiến thức nội dung bài học *viết đoạn văn ghi lại cảm xúc sau khi đọc một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ.*

b. Nội dung: GV đặt những câu hỏi gợi mở vấn đề cho HS chia sẻ

c. Sản phẩm: Hs hoàn thành bài tập theo yêu cầu của GV.

d. Tổ chức thực hiện:

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

GV yêu cầu HS hoàn thành Phiếu học tập 01: Viết theo trí nhớ những bài thơ 4 chữ hoặc 5 chữ mà em đã học, đọc thêm. Đọc thuộc lòng một trong các bài thơ đó.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ:

HS làm việc cá nhân, hoàn thành phiếu học tập 01.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận

- GV gọi 1 số HS trả lời nhanh các nội dung của Phiếu học tập.

- GV có thể gọi 1 số HS đọc thuộc lòng các bài thơ 4 chữ, 5 chữ đã học.

Bước 4: Kết luận, nhận định

- GV nhận xét, khen và biểu dương các HS phát biểu, đọc bài tốt.

- Từ chia sẻ của HS, GV dẫn dắt vào bài học mới: Trong chương trình Ngữ văn lớp 6, em đã được tìm hiểu và thực hành cách viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ. Trong phần Viết của bài học này, em sẽ tiếp tục được học cách viết một đoạn văn như thế.

2. ÔN TẬP KIẾN THỨC CƠ BẢN

a. Mục tiêu: Giúp HS ôn tập, nắm chắc các đơn vị kiến thức của bài học .

b. Nội dung hoạt động: Vận dụng các phương pháp đàm thoại gợi mở, hoạt động nhóm để ôn tập.

c. Sản phẩm: Câu trả lời cá nhân hoặc sản phẩm nhóm.

d. Tổ chức thực hiện hoạt động.

HOẠT ĐỘNG CỦA GV VÀ HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
Hoạt động 1: Tìm hiểu chung về đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ Nhiệm vụ 1: Thế nào là đoạn văn?	I/Tìm hiểu chung về đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ: 1/Thế nào là đoạn văn?

<p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV hướng dẫn HS ôn lại kiến thức cơ bản đoạn văn bằng phương pháp hỏi đáp, đàm thoại gợi mở, hoạt động nhóm, trò chơi,.. - HS lần lượt trả lời nhanh câu hỏi của GV về các đơn vị kiến thức cơ bản của bài học. <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS tích cực trả lời. - GV khích lệ, động viên <p>Bước 3: Báo cáo, thảo luận</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS lần lượt trả lời các câu hỏi của GV. - Các HS khác nhận xét, bổ sung. <p>Bước 4: Kết luận, nhận định</p> <p>GV nhận xét, chốt kiến thức.</p> <p>Nhiệm vụ 2: Thế nào là đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ?</p> <p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV đặt câu hỏi ? Thế nào là đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ? - HS tiếp nhận nhiệm vụ <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS nghe câu hỏi và trả lời. <p>Bước 3: Báo cáo, thảo luận</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS lần lượt trả lời các câu hỏi của GV. - Các HS khác nhận xét, bổ sung. <p>Bước 4: Kết luận, nhận định</p> <p>GV nhận xét, bổ sung, chốt kiến thức.</p> <p>Nhiệm vụ 3: Những yêu cầu đối với đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ</p> <p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:</p>	<p>Đoạn văn là đơn vị trực tiếp tạo nên văn bản, biểu đạt nội dung tương đối trọn vẹn. Về hình thức, đoạn văn thường do nhiều câu tạo thành, được bắt đầu bằng chữ viết hoa lùi đầu dòng và kết thúc bằng dấu chấm xuống dòng.</p> <p>2/ Thế nào là đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ?</p> <p>Đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ là thể hiện cảm xúc về nội dung và nghệ thuật của người đọc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ. Vì là đoạn văn nên người viết cần ghi lại những cảm xúc tinh tế nhất, đẹp đẽ nhất, sâu sắc nhất của bản thân về giá trị nội dung và đặc sắc về nghệ thuật của bài thơ đó hay một phần, một khía cạnh (câu thơ, khổ thơ, đoạn thơ thậm chí một từ ngữ, hình ảnh hay biện pháp tu từ...) trong bài thơ.</p>
---	---

- GV đặt câu hỏi ? *Một đoạn văn ghi lại cảm xúc sau khi đọc một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ cần có những yêu cầu gì?*

- HS tiếp nhận nhiệm vụ

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

- HS nghe câu hỏi và trả lời.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận

- HS lần lượt trả lời các câu hỏi của GV.

- Các HS khác nhận xét, bổ sung.

Bước 4: Kết luận, nhận định

GV nhận xét, bổ sung, chốt kiến thức.

Nhiệm vụ 4: Tìm hiểu các dạng đề viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ

Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:

- GV đặt câu hỏi ? *Viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ thường có những dạng đề nào?*

- HS tiếp nhận nhiệm vụ

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

- HS nghe câu hỏi và trả lời.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận

- HS lần lượt trả lời các câu hỏi của GV.

- Các HS khác nhận xét, bổ sung.

Dự kiến sản phẩm

- Cảm nhận chung về bài thơ/đoạn thơ bốn chữ, năm chữ

- Cảm nhận một khía cạnh nội dung hoặc nghệ thuật nổi bật trong bài thơ/đoạn thơ.

Bước 4: Kết luận, nhận định

GV nhận xét, bổ sung, chốt kiến thức.

3/Những yêu cầu đối với đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ:

- Giới thiệu được bài thơ và tác giả. Nêu được ấn tượng, cảm xúc chung về bài thơ.

- Diễn tả được cảm xúc về nội dung và nghệ thuật, đặc biệt chú ý tác dụng của thể thơ bốn chữ hoặc năm chữ trong việc tạo nên nét đặc sắc của bài thơ.

- Sử dụng ngôi thứ nhất để chia sẻ.

- Khái quát được cảm xúc về bài thơ.

- Bố cục bài viết gồm 3 phần: Mở đoạn, thân đoạn, kết đoạn.

4/Các dạng đề viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ:

Dạng 1: Cảm nhận chung về bài thơ/đoạn thơ bốn chữ, năm chữ

Ví dụ:

- Viết đoạn văn cảm nhận cái hay của bài thơ/đoạn thơ bốn chữ hoặc năm chữ.

- Viết đoạn văn cảm nhận về một đoạn thơ mà em yêu thích trong bài thơ “Nắng hồng” của nhà thơ Bảo Ngọc/ “Mẹ” (Đỗ Trung Lai)/ “Ông đồ” (Vũ Đình Liên)

Dạng 2: Cảm nhận một khía cạnh nội dung hoặc nghệ thuật nổi bật trong bài thơ/đoạn thơ.

Ví dụ:

<p>Nhiệm vụ 5: Tìm hiểu kỹ năng viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ</p> <p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV đặt câu hỏi ? Muốn viết đoạn văn thì bước đầu tiên em phải làm gì? ? Khi viết đoạn văn em cần chú ý điều gì? - HS tiếp nhận nhiệm vụ <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS nghe câu hỏi và trả lời. <p>Bước 3: Báo cáo, thảo luận</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS lần lượt trả lời các câu hỏi của GV. - Các HS khác nhận xét, bổ sung. <p>Dự kiến sản phẩm</p> <p>Bước 4: Kết luận, nhận định</p> <p>GV nhận xét, bổ sung, chốt kiến thức.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Viết đoạn văn ghi lại cảm nhận về hình ảnh người lính trong bài thơ “Đồng dao mùa xuân” của Nguyễn Khoa Điềm. - Viết đoạn văn ghi lại cảm nhận của em về bức tranh mùa xuân trong bài “Mùa xuân nho nhỏ” của Thanh Hải. - Viết đoạn văn ghi lại cảm nhận của em về cái hay của biện pháp tu từ được sử dụng trong khổ thơ sau: <p style="text-align: center;"> <i>Mọc giữa dòng sông xanh Một bông hoa tím biếc Ôi con chim chiền chiện Hót chi mà vang trời Từng giọt long lanh rơi Tôi đưa tay tôi hứng.</i> </p> <p style="text-align: right;">(Mùa xuân nho nhỏ, Thanh Hải)</p> <p>5. Kỹ năng viết đoạn văn</p> <p>a. Đọc kỹ đề, nắm chắc yêu cầu của đề</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phạm vi yêu cầu của đề: Giới hạn bài thơ? Tác giả? - Bài thơ viết về điều gì? Người viết sử dụng những tín hiệu nghệ thuật nào đặc sắc? - Độ dài của đoạn văn là bao nhiêu? + 5-7 câu + 7-10 câu + 150 chữ-200 chữ + 10 dòng-15 dòng + 2/3 trang giấy thi <p>b. Đọc kĩ bài thơ để nắm được giá trị nội dung và nghệ thuật:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tìm hiểu nội dung và nghệ thuật của bài thơ, đặc biệt là phát hiện ra những “điểm sáng về nghệ thuật”: hình ảnh thơ dung dị,
---	---

<p>Hoạt động 2: Phương pháp viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ</p> <p>Nhiệm vụ 1: Tìm hiểu phương pháp chung về viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ</p> <p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV đặt câu hỏi ? Muốn viết đoạn văn ghi lại cảm xúc sau khi đọc một bài thơ bốn chữ, năm chữ, em tiến hành theo mấy bước? Nêu cụ thể từng bước. ? Bước chuẩn bị trước khi viết, em cần chuẩn bị những gì? ? Em tìm ý và lập dàn ý ra sao? ? Phần mở đoạn, thân đoạn, kết đoạn, em nên viết như thế nào? - HS tiếp nhận nhiệm vụ <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS nghe câu hỏi và trả lời. <p>Bước 3: Báo cáo, thảo luận</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS lần lượt trả lời các câu hỏi của GV. 	<p>gắn gũi, cách gieo vần, hình ảnh, ngắt nhịp, giọng điệu, biện pháp tu từ,..</p> <p>Lưu ý: Tình cảm cảm xúc có khi được thể hiện trực tiếp, có khi gián tiếp qua các yếu tố tự sự và miêu tả. Vì thế, đọc bài thơ, người viết còn cảm nhận được bức tranh thiên nhiên, cuộc sống, con người (đối tượng trữ tình)</p> <p>c. Cách viết đoạn văn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chú ý độ dài ngắn của đoạn văn theo yêu cầu. - Có các cách diễn đạt đoạn văn: Quy nạp, diễn dịch, tổng –phân –hợp, song hành, móc xích. Tuy nhiên với kiểu bài này nên chọn cách triển khai đoạn văn theo cách Tổng – phân – hợp như sau: <p>Mở đoạn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu nhan đề bài thơ, tên tác giả. - Nêu cảm xúc chung về bài thơ. <p>Thân đoạn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trình bày cảm xúc của bản thân về nội dung và nghệ thuật của bài thơ. - Cảm xúc đó được gợi ra từ những hình ảnh, từ ngữ nào trong bài thơ? <p>Kết đoạn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định lại cảm xúc về bài thơ. - Ý nghĩa của bài thơ đối với người viết. <p>II/ Phương pháp viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ:</p> <p>1/Phương pháp chung:</p> <p>Bước 1: Chuẩn bị trước khi viết</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xác định, lựa chọn đề tài: HS có thể lựa chọn một bài thơ đã học hoặc đã đọc mà
---	---

- Các HS khác nhận xét, bổ sung.

Dự kiến sản phẩm

Bước 4: Kết luận, nhận định

GV nhận xét, bổ sung, chốt kiến thức.

em ấn tượng để bày tỏ cảm nghĩ của mình hoặc nêu cảm nghĩ về một bài thơ mà đề bài yêu cầu. Tuy nhiên, để xác định đề tài, học sinh cần đọc kỹ yêu cầu đề, đọc kỹ bài thơ để xác định:

+ Đề bài yêu cầu viết về vấn đề gì?

+ Kiểu bài gì? Độ dài của đoạn văn là bao nhiêu?

+ Bài thơ bày tỏ cảm xúc về điều gì? Bày tỏ cảm xúc gì của người viết?

- **Xác định mục đích:** Trình bày cảm nghĩ về cái hay nội dung, đặc sắc nghệ thuật của bài thơ; từ đó giúp người đọc cảm nhận được tư tưởng tình cảm mà tác giả gửi gắm trong bài thơ, thấy được tài năng, nghệ thuật, sự sáng tạo của nhà thơ. Qua đó, người viết và người đọc rút ra cho bản thân những bài học có ý nghĩa trong cuộc sống.

- **Thu thập tư liệu:** HS có thể tìm đọc nhiều bài thơ hay trong chương trình hoặc trong các tập thơ, các trang báo, trang mạng,...

Bước 2: Tìm ý và lập dàn ý

a. Tìm ý:

- Đọc diễn cảm bài thơ để cảm nhận vần, nhịp điệu, cảm xúc, ý tưởng của tác giả.

- Đặt ra và trả lời các câu hỏi:

+ Nội dung hoặc yếu tố nghệ thuật nào trong bài thơ làm em yêu thích? Vì sao?

+ Em có suy nghĩ và cảm xúc gì về bài thơ?

b. Lập dàn ý:

Mở đoạn:

- Giới thiệu bài thơ, tên tác giả.

- Nêu cảm xúc chung về bài thơ.

	<p>Có nhiều cách mở đoạn khác nhau. Vì thế cần lựa chọn mở đoạn hợp lí.</p> <p>Cách 1: Mở đoạn trực tiếp: Có thể viết theo mẫu sau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trong rất nhiều bài thơ viết về....thì có lẽ bài thơ....để lại trong em cảm xúc.... - Đọc bài thơ....của tác giả....., điều em ấn tượng nhất là..... - Bài thơcủa tác giả.....đã diễn tả sinh động - <p>Cách 2: Mở đoạn gián tiếp: Có thể viết theo mẫu sau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt từ đề tài: Em đã được học rất nhiều bài thơ viết về mùa thu/mùa xuân/ tình phụ tử/tình mẫu tử/người lính/....Trong đó, bài thơ.....của tác giả.....đã để lại trong em bao cảm xúc. - Dẫn dắt từ tác giả (phong cách sáng tác): Nhắc tới nhà thơ.....chúng ta không thể nào quên những bài thơ viết về.....với giọng điệu.....Đọc bài thơ.....ta cảm nhận được..... - Dẫn dắt từ câu thơ/câu ca dao,...: Những vần thơ/ câu ca dao/... trên đã gợi trong em bao cảm xúc vềVà bài thơ.....của tác giả.....là một bài thơ viết vềmà em yêu thích nhất. <p>Thân đoạn: Trình bày chi tiết cảm xúc của bản thân về bài thơ</p> <p>+ Chỉ ra nội dung cụ thể của bài thơ mà em yêu thích? Lí do yêu thích? (Ví dụ: Về nội dung, bài thơ đã diễn tả một cách xúc</p>
--	--

<p>Nhiệm vụ 2: Tìm hiểu phương pháp cụ thể về viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ bốn chữ, năm chữ GV lưu ý cho HS</p>	<p>động....Bài thơ đã giúp em hiểu thêm về....., bồi đắp trong em tình cảm.....) + Chỉ ra nét đặc sắc về nghệ thuật cụ thể của bài thơ mà em yêu thích. (Ví dụ: Đọc bài thơ, em vô cùng ấn tượng trước lối diễn đạt bình dị...hay những ấn tượng về hình ảnh thơ sinh động, giàu sức gợi, các biện pháp tu từ đặc sắc....). Lí do mà em yêu thích? (Những vần thơ ngắn gọn, giản dị nhưng lắng sâu bao ý nghĩa, cứ ngân mãi trong tâm trí em....) Kết đoạn: - Khẳng định lại cảm xúc về bài thơ. - Ý nghĩa của bài thơ đối với người viết. Bước 3: Viết bài Từ dàn ý đã chuẩn bị, viết thành đoạn văn hoàn chỉnh. - Hình thức: Đoạn văn mở đầu bằng chữ viết hoa lùi đầu dòng và kết thúc bằng dấu chấm xuống dòng, các câu trong đoạn có sự liên kết chặt chẽ. Dùng ngôi 1 để ghi lại cảm xúc của mình về bài thơ. - Nội dung: Cảm xúc về nội dung bài thơ, đặc sắc về nghệ thuật của bài thơ. Lưu ý: Tùy thuộc vào năng lực cảm thụ của mỗi học sinh mà đoạn văn đó có thể chỉ nêu cảm nghĩ về một chi tiết nội dung hoặc nghệ thuật của bài thơ mà em có ấn tượng và yêu thích.</p>
<p>Nhiệm vụ Viết đoạn văn 7-10 câu ghi lại cảm xúc của em sau khi đọc bài thơ “Gặp lá com nếp” của Thanh Thảo. Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ: - GV đặt câu hỏi <i>? Trước khi viết, cần chuẩn bị những gì?</i> <i>? Tìm ý và lập dàn ý cho đề văn trên.</i> <i>? Viết đoạn văn dựa trên dàn ý đã xây dựng.</i> - HS tiếp nhận nhiệm vụ Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ</p>	<p>Bước 4: Chỉnh sửa bài viết (theo bảng) 2. Phương pháp cụ thể Với kiểu bài này có thể áp dụng phương pháp chung. Tuy nhiên cần lưu ý:</p>